

**LABAS VETERINĀRMEDICĪNISKĀS PRAKSES VADLĪNIJAS
PĒCOPERĀCIJAS/PĒC ANESTĒZIJAS ATLABŠANA**

IEVADS

Labas veterinārās prakses vadlīnijas “Pēcoperācijas/pēc anestēzijas atlabšana” (Vadlīnijas) ir izstrādātas, pamatojoties uz 2013.gada 10.septembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 768 “Prasības veterinārmedicīniskās prakses iestādēm un veterinārmedicīniskā pakalpojuma sniedzējiem, to reģistrācijas un reģistrācijas anulēšanas kārtība” 9.1. apakšpunktu, kas paredz, ka veterinārmedicīniskās prakses iestāde nodrošina labu veterinārmedicīnisko praksi atbilstoši Latvijas Veterinārārstu biedrības izstrādātajām vadlīnijām.

Vadlīnijas nosaka ieteikumus atlabšanai pēc operācijas vai pēc anestēzijas pielietošanas.

VADLĪNIJU IZSTRĀDĀTĀJS

Latvijas Veterinārārstu biedrība

VADLĪNIJU UZDEVUMI

- Noteikt ieteikumus veterinārmedicīniskās prakses iestādei dzīvnieka atlabšanai pēc operācijas vai pēc anestēzijas pielietošanai;
- Sniegt informatīvu atbalstu veterinārārstiem par rīcību pēc operācijas vai anestēzijas pielietošanas.

VADLĪNIJU MĒRĶIS

Vadlīniju mērķis ir veidot vienotu izpratni par darbībām dzīvnieka atlabšanai pēc operācijas vai pēc anestēzijas pielietošanai, tādā veidā uzlabojot veterinārmedicīnisko aprūpi.

NORMATĪVIE AKTI

- Veterinārmedicīnas likums;
- Dzīvnieku aizsardzības likums;
- 10.09.2013. MK noteikumi Nr. 768 “Prasības veterinārmedicīniskās prakses iestādēm un veterinārmedicīniskā pakalpojuma sniedzējiem, to reģistrācijas un reģistrācijas anulēšanas kārtība”.

1. ATMOŠANĀS

- 1.1. Atmošanās ietver visu procesu, kas sākas pēc anestēzijas un/vai operācijas beigām līdz pat brīdim, kad dzīvnieks ir pilnībā atmodies, mundrs un visi dzīvībai svarīgie rādītāji ir normas robežās.
- 1.2. Ja veikta intubācija, uzreiz pēc operācijas veterinārārsts vai veterinārārsta asistents atsūc gaisu no endotraheālā tubusa balona un izņem to ārā, iepriekš pārliecinoties, ka dzīvnieks patstāvīgi spēj elpot un ir parādījies rīšanas reflekss. Pārbauda CRT (kapilāru pildīšanās laiku) uzreiz pēc operācijas un līdz tas nonāk atmošanās būrī/boksā.
- 1.3. Atmošanās laikā veterinārārsts turpina pārbaudīt CRT un novēro operēto vietu, piem. vai nesākas pēkšņš pietūkums vai asiņošana.
- 1.4. Kucēniem vai kaķēniem, jaunākiem par 4 mēnešiem, pēc pilnīgas atmošanās hipoglikēmijas profilaksei piedāvā nelielu daudzumu konservu, ja tam nav kontraindikāciju.
- 1.5. Agresīviem vai potenciāli agresīviem kaķiem un suņiem intravenozo katetru var izņemt ārā, tiklīdz dzīvnieks sāk mosties. Pārējiem dzīvniekiem to atstāj līdz pilnīgas atmošanās brīdim, lai būtu iespējams nepieciešamības gadījumā ievadīt zāles intravenozi, piemēram, pie sāpēm vai nepieciešamības veikt atkārtotu sedāciju.
- 1.6. Pirms dzīvnieka atdošanas īpašniekam, tam vēlreiz pārbauda dzīvnieka veselības stāvokli, operācijas vietu, kā arī pārliecinās, ka visas izdarītās manipulācijas ir reģistrētas pacienta kartiņā.

2. PAPILDUS MANIPULĀCIJAS

Veterinārmedicīniskā iestāde nodrošina šādu darbību veikšanu:

- 2.1. Zāļiievadīšana atmošanās laikā – to dara, ja ir nepieciešams ievadīt zāles, kamēr dzīvnieks vēl nav pilnībā pamodies. Visas ievadītās zāles atzīmē pacienta kartiņā.
- 2.2. Dzīvnieka sakopšana – ja nepieciešams un vienojoties ar īpašnieku, pirms pamošanās var apgriezt nagus, iztīrīt ausis, apstrādāt pret parazītiem, izņemt ērces u.c.
- 2.3. Datu ievadīšana – visi dati jāievada pilnībā un jāpārliecinās, vai visi iesaistīties kolēģi ir to izdarījuši. Visas ievadītās zāles ir jāieraksta pacienta kartiņā – aktīvā viela vai komerciālais nosaukums, daudzums, ievadīšanas veids un laiks. Tas pats attiecas uz veiktajām procedūrām atmošanās periodā.
- 2.4. Veterinārārsts informē dzīvnieka īpašnieku/turētāju par brūces kopšanu un apstrādi, kā arī nepieciešamības gadījumā vienojas par atkārtotās vizītes laiku.

3. BŪRU UN BOKSU IZMANTOŠANA

- 3.1. Dzīvnieku pēc operācijas pārvieto drošā, siltā, tīrā atbilstoša izmēra būrī vai boksā.

- 3.2. Agresīvi vai potenciāli agresīvi dzīvnieki tiek ievietoti būrī, uz kura izvieta brīdinājumu.
- 3.3. Kaķus var pārvietot uz pārnēsājamo kastī, tiklīdz tie spēj atrasties sēdus pozā.
- 3.4. Būrī vai boksā izmanto mitrumu uzsūcošos paklājiņus;
- 3.5. Būrus un boksus uztur tīrus un sausus, pārliecinās, ka pēc katra dzīvnieka tas tiek dezinficēts.

4. IETEIKUMI NEPAREDZĒTĀM SITUĀCIJĀM

- 4.1. Hipotermija – rektālā temperatūra zem 36.5°C . Zem dzīvnieka jānovieto speciāls vai pielāgots sildītājs, noregulējot zemāko sildīšanas pakāpi, un dzīvnieks jāpārsedz ar segu vai dvieli. Nodrošināt regulāru ķermeņa temperatūras mērīšanu. Tiklīdz tā sasniedz 37.7°C , sildīšanu pārtrauc. Turpināt uzraudzīt dzīvnieku līdz pilnīgi atmodies. Pazemināta temperatūra paildzina atmošanās laiku.
- 4.2. Hipertermija – rektālā temperatūra virs 39.4°C . Netālu no dzīvnieka novieto ventilatoru ar zemu apgriezīgu režīmu. Apkārt dzīvniekam var aplikt maisiņus vai izmeklēšanas cimdus, pildītus ar aukstu ūdeni vai ledu (bet ne tiešā kontaktā ar ādu). Pārbauda dzīvnieka temperatūru un noņem ārējos aukstuma elementus, tiklīdz temperatūra normalizējas un ir no $37.7 - 38.8^{\circ}\text{C}$.
- 4.3. Vemšana – strauji pacelt dzīvnieku aiz pakaļkājām tā, lai atņemtais kuņģa saturs iztek ārā no mutes dobuma un netiek pieļauta tā aspirācija. Dzīvnieka pakaļdaļu paceļ augstāk par priekšdaļu. Atzīmē atņemto masu saturu un daudzumu.
- 4.4. Hiperaktivitāte vai vokalizācija – klusām cenšas uzrunāt dzīvnieku, mēģinot to nomierināt. Noņem nost visus potenciālos kairinātājus – gaismas un skaņas. Papildus dzīvnieka aiztikšana var saasināt situāciju. Ja dzīvnieks nenomierinās un pastāv iespēja pašsavainoties, tad veic papildus pretsāpju līdzekļus vai sedāciju. Dzīvniekiem, kuri jau sākotnēji ir jūtīgāki pret skaņām un gaismām, jānodrošina klusa vieta, kur atpūties.